

Załącznik do Uchwały Nr XLII/269/2017

Rady Gminy w Sulmierzycach

z dnia 29 listopada 2017 r.

Stanowisko Rady Gminy w Sulmierzycach wyrażające sprzeciw przeciw projektowi ustawy z dnia 14 listopada 2017r. o Polskiej Agencji Geologicznej

Na stronie Rządowego Centrum Legislacji, w dniu 14 listopada 2017r. umieszczony został projekt ustawy o Polskiej Agencji Geologicznej (druk UD118). Projekt ustawy przewiduje powołanie Polskiej Agencji Geologicznej.

Podstawowym celem działania Polskiej Agencji Geologicznej ma być wykonywanie zadań państwa z dziedziny geologii, w szczególności w zakresie badania, rozpoznawania

i dokumentowania budowy geologicznej kraju, opracowywania perspektyw złożowych, pozyskiwania dostępu do zasobów surowców mineralnych, wód podziemnych i ciepła Ziemi, a także zagospodarowanie i ochrona tych struktur oraz zasobów, bez względu na miejsce występowania (art. 4 ust 1 projektu).

Projekt ustawy przewiduje zmiany w przepisach obowiązujących. W ocenie Rady Gminy w Sulmierzycach wskazana regulacja prawna jest niesprawiedliwa i sprzeczna z podstawowymi zasadami sprawiedliwości i normami konstytucyjnymi, a szczególnie proponowana w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2016r. poz. 1131, z późn. zm.) zmiana art. 141. **Ustawodawca nowym przepisem w postaci art. 141 ust 1c zamierza ograniczyć łączną roczną wysokość dochodów gminy z tytułu opłaty eksploatacyjnej do 500 zł na jednego mieszkańca.**

W obecnym stanie prawnym wpływy z tytułu opłaty eksploatacyjnej zasilają w 60% budżet gminy, a 40% stanowią dochód Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W proponowanym projekcie ustawy planuje się, że opłata eksploatacyjna będzie pobierana przez Polską Agencję Geologiczną i rozdzielana według zasady: 60% gminy, 35% PAG i 5% NFOŚiGW. Zmniejszenie wpływów z tytułu opłaty eksploatacyjnej dla Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej z 40 % na 5% rodzi obawy, czy taki podział środków nie ograniczy pomocy w formie pożyczek i dotacji z Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dla gmin na realizację zadań inwestycyjnych związanych z ochroną środowiska.

W naszej ocenie ograniczenie dochodów gminy wynikające z art. 141 w ust. 1c tj. „ *1c. Łączna roczna wysokość dochodów gminy z tytułu przekazania wpływów, o których mowa w ust. 1 pkt 1, nie może być wyższa niż 500 zł na jednego mieszkańca gminy*” , uderza w finanse gminy poprzez nieuzasadnione ograniczenie środków finansowych na realizację zadań własnych nałożonych na nią przepisami prawa. Zmiana zaproponowana przez ustawodawcę pogorszy sytuację mieszkańców gminy w zaspakajaniu ich podstawowych potrzeb.

Dokonywana na mocy projektowanej ustawy o Polskiej Agencji Geologicznej reorganizacja państwowej administracji geologicznej powiązana została z pozbawieniem gmin górniczych części przysługujących im dotychczas dochodów z opłaty eksploatacyjnej. Powiązanie wysokości opłat dla gmin, z liczbą mieszkańców jest całkowicie nakazowe i pozostaje bez jakiegokolwiek związku z rzeczywistą potrzebą wydatków gminy, które są konieczne w związku z prowadzoną na jej terenie działalnością górniczą. Ważnym argumentem przeciw powiązaniu wysokości opłaty eksploatacyjnej z liczbą mieszkańców jest zauważalny spadek liczby ludności na terenie gminy Sulmierzyce. W wyniku „odkrywkowej” działalności kopalni węgla brunatnego gospodarstwa domowe, położone w miejscowościach objętych terenami pod działalność górniczą, przestały istnieć.

Gminy, będące beneficjentami dochodów z tytułu opłaty eksploatacyjnej nie są związane normatywnymi wytycznymi co do przeznaczenia tych dochodów, co wpisuje się w zasadę samodzielności. Górniczy charakter gmin wpływa na zwiększone potrzeby finansowe w zakresie zaspokajania ciężących na nich własnych zadań publicznych. Swoboda w realizacji tych zwiększonych potrzeb jest zasadna gdyż umożliwia uwzględnienie jej indywidualnej sytuacji. Gminy o charakterze górniczym mają specyficzny status, ponieważ należy tutaj brać pod uwagę zagrożenia towarzyszące prowadzeniu działalności w zakresie wydobywania, co w konsekwencji przekłada się na trudności w realizowaniu zadań własnych. Powstawanie osuwisk, osiadanie powierzchni terenu na skutek odwodnienia, wstrząsy sejsmiczne rzutują na sposób realizacji zadań własnych gminy związanych z inwestycjami w infrastrukturę wodociągową, kanalizacyjną czy drogową oraz z bieżącym jej utrzymaniem. Realizacja tych inwestycji wymaga uwzględnienia okoliczności, które w gminach (nie mających statusu górniczego) nie są spotykane. Wiąże się z tym zaangażowanie większej ilości środków finansowych i przekłada się na sferę organizacyjną. Należy podkreślić, iż dużym utrudnieniem w ramach funkcjonowania gmin spotyka się realizacja zadania własnego w postaci ochrony środowiska, przyrody i gospodarki wodnej. Zjawiskiem, którego trudno doszukiwać się wśród gmin nie posiadających na obszarze swojego działania terenów górniczych, pozostaje regularne obniżanie poziomu wód gruntowych, wysychanie stawów, rzek, rowów, usychanie roślinności, pylenie czy składowanie odpadów towarzyszących wydobywaniu. Okoliczności te powodują konieczność zwiększania nakładów na realizację zadań własnych w zakresie ochrony zdrowia, czy potrzeby kompensowania niższych bądź ograniczonych walorów przyrodniczych gmin górniczych zwiększonymi wydatkami na infrastrukturę sportową, rekreacyjną i kulturalną.

Analiza okoliczności towarzyszących prowadzeniu działalności w zakresie wydobywania wskazuje, iż istnieje ścisły związek ze sposobem i zakresem realizacji zadań gmin, a poborem opłaty eksploatacyjnej. Zadania własne gmin górniczych, a do takich należy gmina Sulmierzyce, wymagają większych nakładów finansowych i organizacyjnych. Istnieje też zależność między wysokością opłaty eksploatacyjnej, a możliwością realizowania nałożonych na gminę zadań własnych - niepowiązana ściśle z liczbą ludności. Realizację niektórych zadań własnych gmin górniczych (związanych m.in. z gospodarką przestrzenną, lokalną infrastrukturą, ochroną środowiska) cechuje daleko idąca specyfika, która uzasadnia przyznanie im zryczałtowanej kompensaty w postaci wpływów z opłaty eksploatacyjnej.

W ocenie Rady Gminy w Sulmierzycach nowelizacja art. 141 ustawy Prawo geologiczne i górnicze, zgodnie z treścią projektu ustawy o Polskiej Agencji Geologicznej winna być uznana za niekonstytucyjną. Wprowadza bowiem znaczne ograniczenie wpływów z tytułu opłaty eksploatacyjnej do budżetu gminy, bez implikacji korzystnych zmian w zakresie ciężących na gminie zadań publicznych. Tak radykalna zmiana godzi w samodzielność gminy zagwarantowaną art. 165 ust 2 Konstytucji RP.

Ze względu na przewidywalność skutków wprowadzenia zmian, Rada Gminy w Sulmierzycach stanowczo protestuje przeciw projektowi nowelizacji art. 141 ust. 1c ustawy Prawo geologiczne i górnicze, w projekcie ustawy o Polskiej Agencji Geologicznej.